

KUNSZENTMÁRTONI UJSÁG

TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: a Képes Világlap-pal együtt
Egész évre 8 kor., félévre 4 kor., negyedévre 2 kor.
Megjelenik minden vasárnap. Hirdetéseket felvesz
a kiadóhivatal.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DR. KOVÁCS JOZSEF
ÜGYVÉD

SZERKESZTŐSÉG: Kossuth Lajos-utca 1193. szám
Dr. Kovács József ügyvédi irodájában.

KIADÓHIVATAL: Wolf Dezső könyvnyomdája

Péter-Pál napján.

Aranykalászt lenget a nyári szellő és az aranykalász Péter-Pál napjára már jóformán megérett a learatásra. A homokon a gyorsan érő rozsba már beállottak a vidám aratók s ahol a tavalyi őszi szárazság, a május 4-iki fagy helyenként kárt nem okozott. — általában reménykedő munka folyik, hogy az Isten áldása megjutalmazza a munka veritékét, fáradsalmát.

Minden jel azt mutatja, hogy csendes békés és megelégedett aratás lesz. És csak ott, ahol egy-két hangoszavu konkolyhintő kiabál és zavarbontást szít, ott kell a hatóságnak rendet csinálni és az adott szó, a szerződés szentségének érvényét szerezni. Általában azonban a magyar munkás okult néhány évek keserű tapasztalásából, amelyet részint maga átélt, részint másoknál látott. Néhány év előtt olyan emberek, akik a gazdasági munkás helyzetét, megélését, kereseti viszonyait nem ismerik, kiadták a jelszót, hogy nem kell szerződnie aratásra, csak az utolsó minutumban. Kényszerhelyzetbe kell hozni a gazdát, had ijedjen meg, hogy kipereg az érett buza a földre és egy

évi küzdelmes fáradság semmivé lesz. Ha ezt látja a gazda, ugyancsak fog a munkással parolázni és annak minden kívánságát teljesíteni fogja. De nagyon rosszul számítottak. Mert a gazda nem lehet kényszerhelyzetben és az utolsó pillanatban nem szaladgálhat aratókért. Így aztán idegenből hozott aratókat s a régi aratók odahaza hoppon maradtak, százan és százan kereset nélkül. Igyekeztek volna már elszereződni a régi részkereset mellett, de hiába. Régi gazdájuknak már megvoltak az aratói és sajnálkozva mondotta, hogy mivel ismételt felszólításra nem akartak vele szóba állani, nem is vehetik rossz néven ha öneki — bár nagy sajnálattal tette, el kellett maradni régi aratóitól és idegen munkásokkal kellett szerződnie. Ha jövőre vissza akarnak hozzá állani, kész örömmel fogadja őket, csak azt kéri, hogy az aratási szerződést idejében kössék meg.

Persze hogy ezt a kérését a következő évben teljesítették is a munkások. De abban az évben bizony keserves időt láttak, az aratási részkeresetből kimaradtak. Csak az tudja, hogy mily mértékten nyomoruság költözhetett egyes munkás hajlékába, aki a munkás-ember kereseti viszonyait ismeri és tudja

azt, hogy a kenyérre valót egész télre az aratási részkeresetből szerzi meg. Aki nem áll aratáskor munkába, annak csak nyomoruságban van része ujjig. De el lehet képzelni, hogy az az idegen ember, aki az aratókat kiszavolta a rendből és mézes-mázos beszédével elhitette, hogy nem kell jó előre leszerződnie, hanem meg kell várni a buza beérését, az ékesszavu ember abba a határba, — pedig jó pár esztendeje történt az eset, — ugyan nem mer elmenni, annyira félti az irháját. De leszen is rá gyönyörűségesen, mert hiszen szenvedett nyomoruságukat nagyrészt ennek az idegen izgatásnak köszönhetik.

A mezőgazdasági munkásra nem származik semmi hátrány abból, ha jó előre, akár már télen is elszereződik a munkába. Afelől egész bizonyos lehet, hogy ő munkája bérét, akármilyen termés is lesz, megfogja kapni. Hiszen az új munkástörvény a gazdát a munkással szemben vállalkozónak tekinti, akinek el kell szenvednie az Isten látogató kezét, ha sujtja és termést nem ad. Ellenben a munkás, ha akár tizenkettő, akár tizenegyed részére szerződött is a kiesépelendő buzának, nem kockáztat semmit, arra az esetre, ha a buzája

Ősz románca.

A „Kunszentmártoni Ujság” eredeti tárcája.

Írta: Tóth Erzsike.

Gyónjak? Igen, most már elmondom mi történt azután! Joga van az életem folytatásának a történetéhez, ha már a bevezetést ismeri. Emlékszik még arra? Hisz gyönyörű szép tavaszi álom, étellel teli történet az. Hogy is volt? Igen, így volt, hallgassa:

Volt egy leány — magas, karesu, piros ajku, lázas szemű, mámoros tekintetű, élet után sóvárgó leány. Mint megannyi más leány, ő is szerelemről álmódott, szerelemre, boldogságra vágyott. Hogy ezt meg is találja, elindult megkeresni azt az egyetlen, ki egyedül van hívva arra, hogy az ő lelkét s egész életét betöltse. Azaz, nem is kellett elindulnia. A virágnak el kell-e indulni, hogy megkeresse a leszakasztóját? Az erdő elibünk jön-e, hogy árayas, illatos pázsitját ajánlja pihenőnek? A nap elindul-e bolygót keresni magának, hogy az őt kövesse! Ugy-e nem? A virágért érte megyünk, lesza kiujuk s mosolyogva tüzzük fel. Az erdő magányát felkeressük. S a fénykirály, a ragyogó nap, fényével, melegével, izzó sugarával hódít bolygót magának, kik sáppadtan követik égi útján, titkon, lopva, remegve! . . .

A leány egykor virág volt. Élete: tavasz, csupa verőfény, boldogság! Nap volt s a sáppadt bolygók körülrajongták s ő csak tündő-

költ, perzselte, égetett. Tehette, hisz nap volt. S kereste köztük az igazit, melynek el kell jönnie! Melynek megpillantása szívébe kergesse vissza minden esepv vérért! Értesse, éreztesse meg minden idegével, hogy: —Ime itt vagyok! Eljöttem, vártál már rég, tudom; én is kerestelek. Most, hogy végre rád találtam, elviszlek innen! Enyém leszel s egymáséi! Boldogok leszünk, boldogságunkat megirigyelik a mitológia istenei. Őket emberré tette a szerelem, minket istenne tesz. S érezte látásán, hogy egyetlen tekintete mint öleli át forrón, hosszan, ahogy csak az igazán szerető lény ölelhet.

Várt reá, mert tudta, hogy el kell jönnie. Lázongó szívét csitította, biztatgatta s nem hiába. Egyszer csak történt valami, mire rég készült s mi mégis oly váratlanul következett el. Elmondjam hogy volt? Hisz emlékszik még rá, csak tegnap történt! Vagy nem? Ragyogó, fényzőnben uszó forró, mámoros levegőjű haretéren találkoztak, hol Amor az ur s Psiché a legyőzött. Szemök egybevillant s már érezte a leány, hogy egy égő tekintet, egy delejes áram körülöleli, hogy szinte belezsibbadt. Majd, mintha lángfolyó folyna ereiben. S aztán mi történt? A modern Herkules és Hébe egymásra találtak. Mondjam tovább? Átélték egy életet nagy platói szerelemben . . . És azután mi történt? Az élet visszakövetelte mindkettőt magának. Szüksége volt az erőre és a gyarlóságra egyaránt. Hisz ők egy időre meglópták e földi életet, álomországban jártak s felebredtek. Elváltak, de csak holnapig.

— Holnap visszajövök, mondta a férfi. És én visszavárlak, felel a lány. Emléked lesz éltetöm, világom, napom! És te lész az én minden gondolatom, bennem élsz, benned élek, a vérem vagy, a lelkem vagy, a második Énem vagy, lelkem nálad pihen meg. Ha szellő simogatja arcodat, az én esőjaimat viszi hozzád, ha körülölel, gondolatban én ölellek forrón, hosszan . . .

S elváltak — el. Hosszu idő telt el azóta. Egy év, tíz év, nem is tudom mennyi. Egy örökkévalóság.

Kérdi, mit csinált a leány addig, míg a férfi odajárt messzire, míg ő eszméket testesített meg, küzdött az ezerfejű sárkánnyal, az étellel s Luciferrel, ki egész világot ígért neki s cserébe csak a lelkét kérte.

Az erős Herkulesből küzdő ember lett. A félistenből ember-terfi. És Hébe nő lett — asszony lett.

Egy ideig várt, várt s mindhiába. És hogy az élet újra visszakövetelte magának, újra élt, újra tündökölt. A tavaszról a perzselő nyárba lépett és a nyári nap forró sugarai őt is megégették. Lelke az nem volt, azt elvitte valaki magával. Lélek és szív nélkül élt, mert élnie kellett. Felbenmaradt életét próbálta folytatni, kereste a lelkét, a szívét s hol itt, hol ott vélte megtalálni.

Az újra felkelő nap, a nyári nap új bolygókat talált. Az ő elveszett Herkuleséért a világ minden asszonyát meggyűlölte, azt hitte, asszony tartja fogva hálójában, s minden férfit

meghibásodik, vagy semmi, vagy silány termés lesz. Mert azt mondja a munkástörvény, hogy gazdasági balsiker esetén a munkásnak a munkába állás előtt jogában van kérni, hogy a megállapított részkereset helyett az azon vidéken akkor fizetni szokott napszám-bért kapja. Vagyis a szerződésnek a részkereset kiszolgáltatásáról szóló része kötelezi a gazdát, de elfogadása természetesen a munka megkezdése előtt, nem kötelezi a munkást. Így tehát nem mondhatja a munkásember, hogy ő eleve aratási szerződést nem köthet, mert hiszen nem tudja, mire kösse? Nagyon is tudja, hogy őt a törvény abban a részben, hogy ingyen ne dolgozzék, megvédi. Bizony ez a törvény a gyöngébb védelme. Mert aztán ki védi meg a gazdát, akinek egy rossz termés esetén adóját és köztartozását épen úgy meg kell fizetni, épen úgy kell fizetnie a földjén lévő kölcsön kamatát, mintha jó termése lenne. Aki igazságos ember, annak el kell ismernie, hogy a gazda, különösen, ha nincs anyagilag jó helyzetben, sokkal súlyosabb, gondteltőbb napokat lát, mint a munkás, akinek napszáma munkájáért mindenesetre kijár egy-egy rossz termésű évben is. De ha az ember igazságos, pedig legyen az minden ember, akár gazda, akár munkás, el kell ismernie, hogy a munkástörvénynek erre a gyöngébb félt védő intézkedésére nagy szüksége volt. Ez a méltányos és valóban igazságos.

A holnap kezdődő, aratás gyönyörű munkája a rendben álló magyarnak és bár hamarabb kel, mint a dalos pacírta és később nyugszik, mint némely esteli csillag, bár alig van pihenése és megállása, ezt a nehéz, férfias erőt kívánó munkát gyönyörűséggel, jókedvvel és vasegészséggel végzi. Legyen ilyen a mostani aratás is. Terítsen Isten gazdag áldást ennek a sanyargatott országnak lakosságára, akikre valóban ráférne egy bőtermő esztendő annyi nehéz napok után.

meggyötörte. Boldog volt már, lábainál tetregtek valamennyien vérző szívvel. S a démon nevetett, tombolt láttukon s kiválasztotta közülök a legszebbet s boldog mert lenni az oldalán. Nő volt, asszony volt, gyarló volt.

Ezt tette addig, míg egyszer csak újból találkozott. A tavasz újra föltámadt az őszben. Az asszony utolsó fellángolása ez. Tekintetük újból találkozik, mint egyszer régen. A férfi most ezt mondta:

— Itt vagyok újból, lásd, visszajöttem, megigérttem, most már örökké csak a tied leszek. Ujra átéljük a gyönyörű napokat. Vártál-e rám hűségesen? S a nő tekintete ezt feleli:

— Vártalak, vártalak; nem jöttél, hol kés-tél ily soká? Most már minden késő! Elvitted ugyan a lelkemet, de én éltem a nélkül s a másokét raboltam el. Lettem a mások napja s most lennék neked holdod, de nem lehet! Itél-kezz! Mi a lenyugvó napnak sorsa? Mind lejjebb-lejjebb bukik az ég peremén ugy-e? S végül elnyeli a tenger habja. Még egy utolsó fény sugar, még egy utolsó ölekezés a habokkal — és a tenger mélyébe száll.

Ez a folytatása annak a félbemmaradt történetnek, mit ön számon kér tőlem. Egy vezeklő asszony töredelmes vallomásai ezek. Van-e erre amnestia? Am törjön pálcát felette, ha jó-nak látja, — bár régen keservesen bűnhődik, kinek egyedül vétké az volt, hogy: megtagadta önmagát.

Szívből-szívhez.

Kunszentmárton község történetében óriási jelentőségű az az évtized, melynek utolsó évét a múlt év végével fejeztük be.

Hogy mily óriási léptekkel haladt községünk fejlődése e tíz év alatt azok tapasztalhatják legjobban, kik, — miként én is, — e tíz év alatt alig láttuk Kunszentmártont.

E tíz év történetéhez fűződnek első sorban, — mint legrégebb alkotások, — az ártézi kutak s azok tiszta, egészséges vizének használatát igazoló nagymennyiségű vízvezeték, következik azután a gyönyörű, kényelemmel berendezett gőzfürdő; a monumentális nagy vendéglő; a község különböző részein felállított szép iskolák, közöttük a központi remekül atalakitott s modernul felszerelt iskola; a polgári iskola, stb. stb., melyek nyomósan igazolják azt, hogy Kunszentmárton község bármely nagy aldozatra kész akkor, amikor fejlődésről, haladásról van szó, mert fejlődni, haladni akar.

Legutóljára hagytam e tíz éves multra vissza pillantás alkalmával tapasztaltam közül azt, amelyet elsőhelyen kellett volna említenem, tettem pedig ezt a sorrend érdekében, mert az elmúlt tíz év alkotásai közül ez az utolsó, de tettem azért is, mert erről akarok pár sort írni — templomunkról.

Van egy régi közmondás: „Szénegetőnek tőkén a szeme“! Ez ugy is van.

Az én mesterségem különös mesterség. Bármilyen pályán működő ember, legyen az hivatalnok, vagy kézműves, ha észre veszi azt, hogy tolla, tintája, fűrésze, gyaluja elromlott, vesz helyébe másikat és dolgozik tovább! Én a mesterségemet a templomban értékesítem, az én szerszámom az orgona, mely ha jó, az én szerencsém, ha rossz, az én bosszúságom, de eldobnom nem lehet!

A jó orgona a templomnak nem csak dísz, de nélkülözhetetlen kelléke is. Annak az isteni tiszteletet alatt megszólaltatott hatalmas, erős hangja feltüzeli a vért, mintegy készlet a hitben megerősödére, míg kellemes, lágy hangja belecseng a szívbe, elérzékenyít s közelebb viszi a lelket Istenhez!

A mi orgonánk remek templomunkhoz nem megfelelő. Nem megfelelő pedig szerkezetének silánysága, változatainak primitív volta és főképpen a templom nagyságához aránytalanul gyengesége miatt.

Szerkezete silány, mert benne a sipok tából vannak, azoknak legnagyobb részét fennállása óta lassan de biztosan őrli a „szű“-k serege s rövid pár év alatt hasznavehetetlenné válnak. Változatai primitívek, egyszerűek, nehezen, vagy egyáltalán nem kombinálhatók.

A templom nagyságához aránytalanul gyenge. Ezt laikus is észre veheti. A régi templom nagyságához megfelelt az orgona erőssége, de mióta a templom bővítve van, az orgona nagyon gyenge hozzá.

Istenben boldogult édes Apám, ki a templom kibővítése után nyomban észrevette, hogy az orgona az új templomhoz nem megfelelő, érintkezésbe is lépett egy jönevű orgona gyárossal, ki az ő utasítása szerint el is készítette az orgona kibővítéséről a mai kornak megfelelő pneumatikussá átalakításáról a tervezetet és költségvetést, de időközben édes Apám meghalt s a szép munkát nem fejezhette be. A tervezetet már én kaptam kézhez s azóta folyton gondolkozik, miként volna keresztülvihető az orgona átalakítása. A község segíteni nem tud. Sok kiadása, baja mellett ezt kívánni sem lehet.

Megpróbálom a dolgot másképen. Szív-ből szóltam, szívhez szólok! Kérni nem szégyen, nem magamnak kérek, az orgona nem az enyém a templomé, a község lakóié az, nagyon kérem Kunszentmárton község derék, áldozatkész közönségét, ki-ki tehetsége szerint tegye lehetővé céloim elérését.

Mezey István
kántor.

Községi választások.

Az elmúlt héten zajlottak le Kunszentmártonban a községi választások. Szokatlan nagy harc előzte meg egy a képviselőválasztást, mint a tisztviselőválasztást. Annyi képviselőjelölt még sohasem volt Kunszentmártonban, mint az idén, de az is bizonyos, soha annyi választó le nem szavazott még, mint most. Kunszentmárton község 1200 választója közül közel 800 szavazó járult az urnához. Természetes tehát, hogy nagy volt a küzdelem és a választás reggelén senki sem merete volna gondolni, hogy kik lesznek a képviselők. A körök jelöltjei majdnem mind megválasztottak, egyedül a Polgári kör volt az, melynek jelöltjei közül csak egy jött be, minek az oka az volt, hogy a Polgári kör jelölését az elnök nem nyomatta ki s így az idegen önjelöltek kerültek be.

Községi képviselők lettek:

I. kerület.

Rendes tagok:

Kádár József
Habranyi Béla

Póttagok:

Fgy. Tóth Lajos
Glück Adolf

II. kerület.

Rendes tagok:

Sz. Varga Márton
Szántó Ágoston
Berta Gyula

Póttagok:

Varga András
Gulyás N. Pál

III. kerület.

Rendes tagok:

Dósa Lajos
Szabó Ignác
Dr. Barna Domokos

Póttagok:

Andracsik Demeter
Barna Mihály

IV. kerület.

Rendes tagok:

Nagy Károly
H. Hegedüs Imre

Póttagok:

Érp. Kovács István
P. Nagy Gergely.

A tisztújítás pedig pénteken zajlott le. A régi tisztviselők egy kivételével mind megmaradtak. A választás eredménye a következő:

Főbíró:

Gergulics Pál

II. bíró:

Gácsi L. István

I. tanácsos:

Lengyel Balázs

II. tanácsos:

Papp Antal

III. tanácsos:

Józsa Károly

IV. tanácsos:

Józsa Ferenc.

V. tanácsos:

Dósa István

Pénztárnok:

Turcsányi Gáspár

Közgyűm:

Kovács Kálmán

A választás a legnagyobb rendben folyt le, ami dr. Nagy Ottó járási főszolgabíró tapintatosságának tudható be, ki a választások alatt állandóan Kunszentmártonban tartózkodott és személyesen intézkedett a rend fenntartása érdekében.

Három évig tehát újra csend lesz Kunszentmártonban.

HIREK

Kunszentmárton, 1914. június 28.

— **Évzáró vizsgálatok a polgáriskolában.** A polgáriskolában az évzáró vizsgálatok f. hó 27-én befejeződtek. A vizsgálatokon Csikós József kir. s.-tanfelügyelő elnökölt, kinek rokonszenves egyénisége egy a hallgatóság, mint a növendékekre kedvező hatással volt. A vizsgálatoknak ügyes és tapintatos vezetése kellemes meglepetést okozott a termeket teljesen megtöltő hallgatóságban is, akik szívesen hallgatták a szép és precíz feleleteket. Viszont a gyermekek feleletein is észre lehetett venni, hogy felelősségük a lidércnyomás alól, melyet a múlt évi kinzó vizsga bennük tartott. Tapasztalhattuk, hogy a vizsgák eredménye mily nagy mértékben függ a helyes és okos vezetéstől s ezen a téren csak dicséret és a szülők hálája illeti Csikós s.-tanfelügyelő urat. Szívesen és örömmel konstatáltuk e tényt s reméljük, hogy a jövőben is így lesz. A tanév befejezését f. hó 28-án, vasárnap d. e. 1/2 11 órakor záróünnepély lesz a polgáriskola udvarán, melyre a tanügyek iránt érdeklődő közönséget ezuton hívja meg a polgáriskola igazgatósága.

— **Primícia.** Kiss Péter és neje Cs. Molnár Rozália házában tisztos lakói nagy ünnepségre készülnek. Fiuk: ifj. Kiss Péter egeri felszentelt áldozó pap tiszteletére a gondos szülők folyó hó 29-én ünnepi ebédet tartanak, melyen — mint értesültünk — Kunszentmártoni község színe-jáva részt fog venni.

— **Kiadóhivatali főnök.** Molnár József földnök, budapesti ügyvédjelölt, mint értesültünk, a Jászi Oszkár szerkesztésében megjelenő „Huszadik Század” című folyóirat kiadóhivatali főnökségét nyerte el. Gratulálunk.

— **Esküvő.** Július hó 4-én vezeti oltárhoz Turcsányi Ilonkát Beszédes Dezső h. adóügyi jegyző.

— **Eljegyzés.** Bozóky József gázgyári tisztviselő eljegyezte Aigner Gabriellát Erzsébetfalváról. Gratulálunk.

— **Adótárgyalás sorrendje.** Az elmúlt héten: Szelevény és Cibakháza III. oszt. adói lettek tárgyalva. A további tárgyalások sorrendje a következő: Június 30. Csépa. Július 1. Tiszakürt. Július 2. Mesterszállás. Július 3. Tiszasas és Tiszaug. Július 4. Tiszamoka és Kunszentmárton. 1—30 tétel. Július 6—10. Kunszentmárton.

— **Iparos ifjak cseresnye-juniálisa**
A folyó hó 14-ről elhalasztott cseresnye-juniális 21-én lett megtartva s bizony az eső ekkor is megzavarta a mulatókat, mégis — mondhatni — a varakozáson felül sikerült, mert dacára a szokatlan sok kiadásnak, az egyetnek körülbelül 150 korona tiszta hasznot eredményezett. A jó kedv általános volt, a közönség a tűzijátékot sokallta, mert kevesebb idő jutott a táncra. — Felülfizetni szívesek voltak: Fazekas András főjegyző 3.40, Popovits Gábor 2.80, Habranyi Béla 2, Berta Gyula 1.60, Szilák Ferenc 1.20, Kruzslic Antal 1.20, Molnár János, Ecsédi Lukács, Sárny Albert, Gyenes Sándor, Dóka Bertalan 1—1 koronát, Wolf Dezső, Dévai Jenő, Rózsai János, Berta Ernő, Tóth János 80—80 fill, Takács Károly, Vereb Matyas 60—60 fill, Sárosy Nándor, Radics József 50—50 fillért, Szondi Sándor, Mihály Gyula, Doba István, Gyollay Lajos, Kerekes László, Vereb István 40—40 fillért, dr. Csekő 30 fill, Farkas Antalné, Vereb Elek, Kuna Imre 20—20 fill, azonkívül Dévai Jenő ur volt szíves egy biciklilámpát versenydíjjal adni. Tartsa meg az Isten a jó szokásukat s hálásan köszönjük az adományokat s felülfizetéseket.

— **Tizennyolc mázsás buza egy holdon.** Örömmel jelentjük, hogy a tizennyolc mázsás buzatermés nem Németországban volt, hanem a gyönyörű állami birtokunkon, Mezőhegyesen. Csakhogy az is bizonyos, hogy ezt a tizennyolc mázsás buzatermést a talaj megfelelő előkészítésével, kellő istálló- és műtrágyázással érték el. Rendes művelés mellett, mivel a magyarországi talajok foszforosavban rendkívül szegények és mivel az istállótrágyában is foszforosav igen kevés van, azért a mi talajaink nagy buzaterméseket nem adhatnak. És ha a gazda azt akarja elérni, amit Mezőhegyesen elértek; vagyis tizennyolc mázsás búzát egy holdon, akkor az istállótrágyázás mellett műtrágyát és pedig kötött talajon szuperfoszfátot, homokos talajon pedig kálsót és vegyesen szuperfoszfátot kell alkalmazni.

— **Elkeseredett vagyonőrző.** B. Tóth Matyas fiatal és -- vagyonőrző volt. Azért is vették fel vagyonőrnek, mert fiatal volt; azonban fiatalsága mellett nem jól vigyázott a vagyonra, miért is elbocsájtották hivatalából. Ez mód felett elkeserítette Tóthot. Egy átmulatott éjszaka után folyó hó 22-én, kora reggel kiment a hidra és onnan a Körösbe ugrott. Jó félóráig volt a víz alatt, majd felbukott és uszni kezdett lefelé. A Kiss Imre boltja alatt végre szerencsésen kihorgászták Tóthot, ki ekkor már teljesen kijózanodott. Nincs neki kutya-baja, sőt a friss víz jót is tett egészségének.

— **Esküvő.** Szabó Albert nyugalmazott esendőr folyó hó 27-én délelőtt 11 órakor esküdött örök hűséget a róm. katolikus templomban Lázi Etelkának, özv. Szabados Katalin szeretett nevelt leányának.

— **Köszönetnyilvánítás.** Lukács Andor gyógyszerész ur polgáriskolai iskolaszéki alelnök 20 koronát juttatott jó előmenetelű tanulók jutalmazása céljából a polgáriskola igazgatójához. Fogadja a nemesszívű adakozó a polgáriskola tantestületének hálás köszönetét.

— **Birtokváltások.** A kunszentmártoni kir. járásbírósa telekkönyvi osztályánál az elmúlt héten a következő birtokváltások jegyeztettek be: Horváth Ferenc megvette Szabó Márton és neje beltelkét 600 koronáért. Busai György és neje Lázi Julianna átvették Lázi József házat 600 koronáért. Ecsédi Mihály megvette Korponai Anna szántóföldjét 600 koronáért. Tasi Béla és neje megvették özv. Kocsis Kerti Istvánné és társai házat 600 koronáért. Baranyi Istvánné Kiss F. Viktória megvette Dósa Mátyásné Balla Etel földjét 1700 koronáért. D. Olasz Elek és neje megvették özv. Elek Istvánné és Elek Mária földjét 2000 koronáért. Szántó Gergely, Mátyás, György, megvették Szántó Istvánné földjét 1400 koronáért.

— **Kivonat az anyakönyvből.**
Kunszentmártonban 1914. június 20-tól június 27-ig **születtek:** Fehér János, Balla Ferenc István, Veres Ilona Borbála, László Rozália, Palásti Ella Rozália. — **Házasságot kötöttek:** Kakuk János és P. Nagy Verona, Csordás Péter és Szabó Ilona, Szabó Albert és Samu Etelka. — **Elhaltak:** Tóth A. Erzsébet 73 éves, Doba Rozália 70 éves, Csik József 69 éves, László Rozália 3 hónapos.

Videki előfizetőink részére lapunk jelen számához postautalványt hajlítottunk, melyen tisztelettel kérjük az előfizetés megújítását.

CSARNOK.

A takarékoságról.

Irta és felolvasta a Szolnokmegyei Pénzügyi bizottság elnöke 1914. május 14-én tartott közgyűlésén: **Kelemen Ferenc.**

(Folytatás és vége).

A takarékoság fontossága, haszna!

Hogy a takarékoság ugy az egyes emberek gazdálkodásában, életviszonyaiban, mint az emberek egyes nagyobb csoportja ezidő szerinti szervezetének: az államnak háttartásában is nagyon fontos tényező, az ma már befejezett dolog. Hosszu, nehéz századok fejlődése volt szükséges ahhoz, hogy az emberek a fenti igazságnak, különösen az államokra vonatkozó részével, de meg leginkább a takarékoságnak, mint tömegjelenségnek a termelésre gyakorolt irányító hatásával megbarátkozzanak.

Legismertebbek a takarékoságnak az egyes emberek gazdálkodásában mutatkozó előnyei, mert ezeknek példáit szolgáltatja legsűrűbben az élet s mert ezeket az előnyöket a legtöbb ember vagy saját magán, vagy hozzátartozóin gyakorlathoz, tapasztalathoz is megismeri. Ilyenek mindenekelőtt a vagyoni jólét, a gondatlan élet. A takarékos ember összegyűjtött vagyonkijával biztosította magát az élet minden eshetőségével szemben. Öregség, betegség, vagy a sors váratlan csapásai készületlenül nem találják.

Takarékoságával nyitva az ut a vagyoni megerősödés felé s az élet már számtalan példával igazolta, hogy szegény, egyszerű emberek tisztán szorgalmukkal és takarékoságukkal meggazdagodtak és viszont, hogy gazdag emberek takarékoság híján tönkre mentek.

Az anyagi megerősödéssel együtt jár a társadalmi elismerés. Tekintély, hivatal, népszerűség s a nagy tömeg hálás tisztelete mind olyan értékek, melyekkel az élet a takarékos embereket megjutalmazza.

A jövőről, a családról, gyermekekről való gondoskodás a legemberibb kötelességek s csak nagyon természetes, hogy a kötelességek pontos, lelkiismeretes teljesítése az illető egyén **emberi értékét** is nagyon emeli.

A takarékos emberek többnyire józan életű, munkás, szorgalmas, rendszerető emberek s mint ilyenek rendszerint egészségesebb életet is élnek és hosszabb életkort érnek meg, mint a többiek.

Látjuk tehát, hogy nemcsak anyagi, hanem morális, etikai és népművelési szempontból is fontos tényező, a takarékoság s hogy valóban kezdettől fogva egyike volt ama eszközöknek, melyek az egész emberiséget a kultúra, a civilizáció mai magas polcára felsegítették.

De amíg az egyes ember gazdálkodásának, életviszonyainak, egyéni jólétének vagyoni és személyi függetlenségének szempontjából kétségbevonhatatlanul döntő fontosságú tényező a takarékoság, addig annak a **nemzetgazdaság** terén kifejtett szerepére vonatkozólag nagyon eltérők a vélemények.

A takarékoság ugyanis, amint azt már a takarékoság fogalmának megállapításánál is láttuk, a szükségletek kielégítésének megszorításában nyilvánul meg s így annak széles rétegben való elterjedése nem lehet közömbös a termelés méreteire.

A szükségletek kielégítésének takarékoságból való megszorítása a termelt javaknak kisebb mértékben való értékesítéséhez vezet, ami viszont túlproduktiót eredményez. Éppen ezért számtalan közgazdasági író a takarékoság ellen s a luxus mellett foglalt állást, mint amely szerinte sokkal nagyobb mértékben képes egyes nemzet gazdasági érdekeit, különösen pedig a termelés érdekeit szolgálja.

Smith Ádám kiváló nemzetgazda volt az első, ki a takarékoságnak, különösen a tökéletesre gyakorolt hatását s így közvetve az egész nemzetgazdaságra gyakorolt fontosságát elismerte, hangoztatta.

Hosszas és inkább egy közgazdasági, mint ismeretterjesztő tanulmány keretében való volna részletesen, vagy csak kivonatolva is foglalkozni a Smith Ádám fellépését követő irodalmi vitával. Itt tájékozásul csak annyit szeretnék megjegyezni, hogy ez a vita még mindig tart s hogy egyelőre a kérdéssel foglalkozók jórésze, ma már Smith álláspontjára helyezkedett.

Nézzünk inkább egy-két olyan esetet, hol a takarékoságot társadalmi, egészségügyi, vagy morális okból nem tartjuk feltétlenül szükségesnek, vagy pedig annak egy bizonyos mértéken túl való érvényesülését egyesenes veszélyesnek találjuk. Nem helyes például a szülők nagy takarékoskodása tisztán azért, hogy gyermekeiknek mennél gondtalanabb életet biztosítsanak. A gyermeklételekben természetből benne szunnyadó takarékosági szellem éppen ilyen kecségető öröklési remények között kezd kiveszni s később, mikor a vagyon reájuk száll, nem tudják azt azzal a takarékosági szeretettel kezelni, gyarapítani, mint ahogy azt különben tették volna.

Az amerikai ember legtöbbször nagy emberbaráti célok megvalósítására hagyja vagyonát s fiaira csak takarékosági hajlamát, mely egy magában is képes arra, hogy újabb nagy vagyont szerezzen. Elítélendő a takarékoság akkor is, ha az egyéni szükségleteknek olyan megszorításával történik, hogy általa az ember jóléte, egészsége veszélyeztetve van stb. Mindezek azonban ennek a nagy és fontos tényezőnek olyan apró hibái, melyek annak óriási előnyeivel szemben alig jöhetnek figyelembe.

A takarékoság fontosságát egyes államok már a legrégebbi időkben is felismerték, így pl. Görögországban törvény intézkedett a takarékoságról, azonban e kérdés gyakorlati jelentőségével mégis csak a legújabb időkben kezdnek foglalkozni az államok.

Igy pl. nem is oly régi dolog, hogy egy modern nyugoti államban ugynevezett **takarékosági kényszert** akartak behozni, mely szerint minden egyéni munkás tartozott volna életének egy bizonyos szakáig egy bizonyos összeget megtakarítani, ellenkező esetben büntetéssel sújtják.

De egyes emberek is sokat áldoztak már a takarékosági szellem ápolásának. Így ismeretes az Orleánsi hercegnek az esete, ki házasságánál 1837 májusában 1760 iskolás fiúnak összesen 40000 frankot érő betéti könyvecskéket osztott ki, az összeg a következő évben már 72000 frankra és 6 év múlva 1843 már 152000 frank növekedett.

Egy híres német író végrendeletileg intézkedett, hogy vagyonának egy tekintélyes részét évenként betéti könyvecskéké alakjában osszák szét fiatal diákok között.

Egy másik ugyancsak német író pedig azt az első pillanatban kissé meglepően hangzó tervet ajánlotta fel a törvényhozásnak megvaló-

sításra, hogy azok kiknek a fennálló törvények értelmében választó joguk nincs, ha egy bizonyos életkort elérték s egy bizonyos összegű betéti könyvecskét felmutatni tudnak, választó jogosultsággal birjanak.

Ime mindezek a példák csak a takarékoság óriási fontossága mellett bizonyítanak!

Sajnos, hogy mi magyarok, mint minden hasznos dologgal, úgy ezzel is csak kissé elkésve ismerkedtünk meg.

Evtizedeken át működtek már Németországban, Franciaországban a takarékoság szellemének ápolására, terjesztésére szolgáló intézmények, amikor mi hasonló tevékenységre végre nagynehezen elhatároztuk magunkat.

De bármily elszomorító is ez a körülmény, bármily mélyrehatóan nagy jelentőségűek voltak ennek eddigi kellemetlen következményei, mégis némi örömmel tölti el keblünket az a tény, hogy immár állam és társadalom összefogtak, hogy e téren is kiküszöböljék a multak hibáit.

Reméljük, hogy a magyar faj minden jó hasznos és nemes iránti lelkesedése segítségére siet annak a törekvésnek, hogy a takarékoság óriási fontosságának tudata immár mennél mélyebb gyökeret verjen a magyar lelkekben.

Pusztatenyő—kunszentmártoni h. é. vasut R.-T.

Hirdetmény.

Törzsrészevényeink 1914. június hó 1-én esedékes XXIX. számú szelvényeit

18 koronával,

Élvezeti jegyeink 1914. június hó 1-én esedékes szelvényeit

8 koronával,

a „Szolnoki Mezőgazdasági Takarékpénztár R.-T.-nél Szolnokon

a mai naptól kezdve beváltjuk. A szelvények nevezett intézetnél számok szerint rendezve, jegyzék kíséretében nyújthatók be.

Budapest, 1914 június hó 8.

P.-tenyő—kunszentmártoni h. é. vasut r.-t. Igazgatósága.

Eladó vagy bérbeadandó lakóház.

KISS IMRE kereskedőnek a Wesselényi-utca 1345 számú háza örökáron szabadkézből eladó esetleg október 1-től három szobás esetleg két szobás lakás hozzá megfelelő mellékhelyiségekkel, pincével, ártyézi-küttal és veteményes kerttel kiadandó.

Ugyancsak a Köttön-utca 1381. sz. Kiss Imre és Kiss Pál tulajdonát képező nádfedelű lakóház 200 négyzetögl beltelekkel, két szoba konyhával, örökáron eladó vagy bérbeadandó. Értekezni lehet: KISS IMRE kereskedő üzleti házában.

Kovács-segéd

azonnal felvétetik Pusztai-Istvánháza, a Haraszty-féle birtokon.

Jakab Ferenc
gépsz.

Özvegy **SZEGEDY LÁSZLÓNÉNAK** a Kisasszonyhegyen levő

négy hold szőlője

a rajta levő 3 szoba, konyha s borházból álló lakóházzal, istálló, ol stb. melléképületekkel szabad kézből **jutányos** árért eladó. A szőlő bármikor megtekinthető. Bővebb felvilágosítást ad lapunk kiadóhivatala.

MILKO
IGNÁCZ

TELEFON 206.

ELSŐRENDŰ ÚRI SZABÓSÁGA SZOLNOK.

BAROSS-ÉS SZAPÁRY-U. SAROK.

TELEFON 206.

Nyomatott a kiadó tulajdonos Wolf Dezső könyvnyomdájában Kunszentmárton.

Dr. Gulyás János

egyetemes orvostudor

Jásznagykunszólnok vármegye I. Ferencz József közökházának volt orvososa orvosi rendelését megkezdte özv. Devanszkiné házában, az urali casinó mellett. Rendel. d. e. 7-9; d. n. 1-3.

Értesítés.

Alólirott tisztelettel van szerencsém a nagyközönség szives tudomására hozni, hogy Kunszentmártonban, a főtéren, Tóth Károly ur házában a mai kornak megfelelő

mészáros és hentes üzletet

létesíttem. Tartok marhahúst, disznó- és birka-húst, szalámit, zsírt, hájat, fűjortót, naponként friss hurka kolbászt és mindennemű hidegfelvágottakat. Pontos kiszolgálásról az igen tisztelt közönséget előre is biztosítom.

Tisztelettel kérem a szives pártfogást.

Tóth Dénes.

ELADÓ.

Özv. Dr. Sváby Lajosnénak a cukrosi szőlőben mintegy

12 hold szőlője terméssel együtt,

holdanként parcellázva, vagy egészben; a vásártér melletti **963 □-öl** és a felső-erdő melletti

1063 □-öl kertje,

a Kaposztás zugban mintegy

800 □-öl földje

szabadkézből örökáron **eladó.** — A venni szándékozók értekezhetnek Dóka Bertalan községi ígatóval Kunszentmártonban, a községi háznál.

Hegedűs Lukács

vásártéri üzletében

egy ügyes fiu tanulónak

felvétetik.

ELADÓ,

esetleg hasznbérbe kiadó a néhai dr. Jóna Gyula örökösai tulajdonát képező **LAKÓ-HÁZ**; ugyancsak a fenti tulajdonosok tulajdonát képező és a lakóház mellett fekvő **HÁZTELEK.** Értekezni lehet özv. dr. Jóna Gyuláné urasszonytól a helyszínen.

Mosson mindenki

a BERTA-féle szabadalmazott, rozsdamentes, automatikus szeleppel ellátott légszivásu **mosókészülékkel**

Előnyei:

A ruhát nem kell dörögölni, mert a légszivás a piszkot a ruhából kiszívja és a ruhát nem pusztítja.

Munkaképessége:

4-szer annyi ruhát moshat mint kézzel, felényi víz, szappannal s erővel.

A készülék ára: K 6.

A készülék ára hozzávaló fazékkal K. 11.—

mely olcsó, jó és tartósságánál fogva felülmul minden ehhez hasonló más gyártmányt.

Kapható

BERTA GYULA

bádogosmester

Kunszentmárton, Kossuth Lajos-u.

ZOMÁNCZEDÉNY

GYÁRI RAKTÁR.

A kézi hajtású készülék szintén nagy munka-képességgel bír és nagyobb háztartásokban igen alkalmas, mivel fedele a ruha kisérdésénél tálnak is használható.

A kézi hajtású készülék ára fazékkal és tálnak használható fedővel együtt — — K 20.—

Cindelező

szelelővel és vadzab-elválasztóval, kissé használt és teljesen jó, olcsón ELADÓ. Cím a kiadóhivatalban.

Tavaszi ujdonságok női kalapokban

megérkeztek.

Silberstein T.

divatárusnő Kunszentmárton, az új zsidó templom mellett.

Atalakitásokat gyorsan és izlésesen készítenek.

Tiszta, szép

makulatura papir

csak métermázsa számra lapunk nyomdájában kapható.

ORVOSOK

ajánlják, mint legelismertebb köhő-ellen-szert a **KAISER-féle**

Mell-karamellákat

a Három fenyő védjeggyel.

Milliók használják

KÖHŐGÉSZ

ellen: Rekedtség, elnyálkásodás, számarköhögés, katarus, gégefájás stb. minden előforduló **hűlés** ellen.

6100 köszönő s hál levelet orvosoktól s magánosoktól igazolják a biztos eredményt.

Étvágygerjesztő és legízletesebb bombonok.

Csomagonként 20 és 40 fillér, dobozonként 60 fillérért kapható Kunszentmártonban

LUKÁCS ANDOR és POPOVITS GÁBOR

Tiszaföldváron **Goldman Adolf** gyogytarabán és minden hazai gyogytarabban.